

Jeg er Tussi. Fylliken Tussi. Jeg lurar på hva som er virkelig og hva som ikke er det. Hvor virkelig er for eksempel en tanke? Det er viktig for meg å skjønne det, prøve å finne fram til et svar i det nervøse kaoset som er tankene mine. Jeg lurar på om noe kan være virkelig hvis bare du sjøl veit om det. Har du tenkt sånn noen gang? Det er vanskelig for meg å se ting på den måten, ja å tenke på ting som ikke er der på utsida, men bare på innsida, for jeg når ikke hele veien fram. Jeg kan tenke at jeg skjønner noe, når jeg grubler på det, men jeg klarer ikke å se det i en større sammenheng. Det er nesten alltid noe mer der, i øyekroken, som jeg ikke får tak i. Kanskje er det ikke så vanskelig for andre, jeg veit ikke. Jeg kjenner nesten ingen andre enn meg. Ikke egentlig. Jeg veit bare hva dem sier og det kan jeg ikke forholde meg til, for det stemmer ikke med det jeg tenker. Men kanskje det jeg tenker ikke hører hjemme i virkeligheten. Hvis detta altså er virkeligheten og det er det vel, hva skulle det ellers vera.

Jeg har slutta å drikke tusen ganger, men ikke på alvor. Ikke engang dem gangene jeg var innlagt og edru. Jeg mente det aldri – ikke før den siste gangen, for da mente

jeg det. Sverga på grava til Knegg gjorde jeg, at jeg aldri, aldri mer skulle røre et drøpp alkohol. Noen timer seinere var jeg dønn søkke dritings. Du syns kanskje det er rart eller dumt eller noe, men du tenker ikke som en fyllik. Da hadde du ikke lest detta, for hvis du tenker som en fyllik, da leser du ikke, for fyl liker leser ikke, dem drekker. Det er det selvfølgelig mange andre som gjør også, drekking kan være normalt, men ingen drekker som fyl liken. Han hører ikke mer hjemme blant dem som drekker på normalt vis enn en pyroman gjør blant noen som fyrer opp i peisen.

Det er tre drekke måter innafor det normale. Det er normal drekking, problemdrekking og alkoholisme. Du vil kanskje si at alkoholisme ikke er normalt og det har du for så vidt rett i, men alkoholikeren er ikke rivi bort fra normaliteten heller. Beviset på det er at du ikke alltid kan se på alkoholikeren at han er noe aent enn normal. Han kan se helt grei ut. Han kan jobbe. Han kan tenke normalt på mange måter. Fyl liken, derimot, har ikke noe feste i det normale. Det er kanskje best jeg forklarer det litt nærmere. Ikke sånn som det har blitt forklart meg når jeg har vært i behandling eller i avrusning, med detaljerte årsaksforklaringer og hele stamtreet tilbake til dinosaurene og greier, men mer sånn kort og greit om drekking på forskjellige måter.

Det fins altså noe som kalles en *normaldrekker*. Hvis det blei vist et bilde her, så kunne det sikkert vært av deg. Han – ja, jeg sier «han», men det er ikke for å diskriminere, det er bare enklere sånn. Det kan selvfølgelig være en «hun», og du må gjerne tenke på det på den måten, samma for

meg. Altså han, normaldrekkeren, han har full kontroll over alkoholbruket sitt, og siden han sjelden blir verre enn såkalt passe brisen, småskeiv i skøytene, kan han av og til koste på seg å bli dritings. Det skjer helst på julebordet på jobben eller ved naboens grill en sommerkveld. Da flørter han litt med noen, knuser et glass eller to i vanvare og pisser uttafor toalettskåla rett før han skal hjem. Han kjører kanskje bil litt for tidlig neste morra en sjelden gang, men han slipper unna med det. Lykken bistår kjekkaser som det heter og normaldrekkeren, han er egentlig en grei nok kar.

Etter han kommer *problemdrekkeren*. Han flirer bestandig på bilder som blir tatt av han når han er full. Han er en fliremikkel. For han er det ofte julebord, like gjerne i juli som til jul og passe brisen er for han en tilstand som tilbakelegges rimelig tidlig på kvelden, helst før. Han ser på normaldrekkeren som en blauting: en han ler av under første del av festen, og som han seinere prøver å banke. Han kjører av og til bil litt for tidlig på dagen eller litt for seint på kvelden, og han blir før eller siden tatt for det.

Alkoholikeren smiler ikke så kjekt på bilder. Han har ofte dårlige tenner, det er sant, men han lar ikke være å smile fordi han har dårlige tenner, det er ikke sikkert han bryr seg så mye med det. Han smiler ikke for han har ikke noe å smile for. Han skiller ikke mellom julebord og de andre trehundreog, ja, hva er det, fireogseksti dagene i året, dersom han ikke er inne til avrusning eller har en såkalt tørr periode, noe alle alkoholikere har iblant, hvis ikke hadde det ikke eksistert alkiser over førti. Han har gjerne jobb,

i alle fall for noe tid av gangen, og han prøver å holde en delvis ødelagt familie som gissel under vekselvis løfter om bedring og trusler om sjølmord. Han har kjørt mye bil, tidlig og seint, men han gir opp den hobbyen etter ei stønn – kanskje etter en eller to sekvenser med palle-snekring og den dårlige fengselsbørsten som er brygga på gjæra appelsinjuice. Alkoholikeren skjønner ikke begrepet «problemdrekk», da det ikke fins andre i verden enn han sjøl som har problemer. Han trygler til sist om hjelp mens han klemmer spritflaska hardt mot brystet.

Fylliken – og du skal snart nok få bildet av meg – fylliken er en alkoholiker som bruker sitt våkne liv på å prøve å drikke opp verden. Han drikker opp regn og snø, han drikker opp sol, han drikker opp penger og mangel på penger; han drikker opp motgang og han drikker opp medgang og finnes det noe imellom der, så drikker han opp det også. Hvis han kunne, ville han antakelig kommet til å drikke opp tørsten. Men det kan han ikke. Det kan han ikke mer enn en pyroman kan brenne opp flammene. Fylliken har ikke familie, i hvert fall ikke en familie han har kontakt med; han har ingen venner, ikke jobb, hus eller bil. Han har for den saks skyld heller ikke førerkort og det er selvsagt bra. Fylliken har ingenting på veien å gjøre på noe tidspunkt. Men det veit samfunnet – fylliken slepper ikke engang inn på bussen. Det hender at han ønsker hjelp, men da helst til å bli alkoholiker. Det vil si en tilstand hvor han drikker nesten like mye som nå, men hvor han bor i en leilighet istedenfor ute i naturen, det vil si under brua eller i et parkeringshus. Og så hadde det vært

greit å veta at han kunne komme inn på bussen, dersom det noen gang skulle bli noen vits i å forfløtte seg. Fylliken har, mye i likhet med alkoholikeren, bare to veier han kan ferdes på. Den ene er oversvømt av alkohol i alle varianter og er derfor ikke en vei, men et hav. Den andre er totalt alkoholfri; den er dønn uttørka og er derfor ikke en vei, men en ørken. Fylliken er en person uten midte; han eksisterer i utkanten av alt, og det er bare dette han skjønner: alt eller ingenting. Han er som våt fyllik den griskeste av sjørøvere og som tørr fyllik (det er mulig, sier jeg, men bare for noen få) den strengeste prest. Sett på en aen måte består problemet hans i at det er tjuefire timer i døgnet. Hadde det bare vært tolv timer i et døgn, ville han vært en problemdrekk. Trekk noen timer nødvendig søvn fra dem tolv og det ville ikke bli nok tid igjen til at fylliken rakk å bli full nok til å kalle seg fyllik.

Sjøl var jeg aldri i det første stadiet. Jeg var ikke i nærheten av det. Jeg ramla inn i et svart høl på min første fest og siden ramla jeg inn i det hver gang jeg drakk. Du har sikkert løst til å spørre hvorfor jeg fortsatte med det, ja med å drikke. Jeg skal kanskje svare på det, men seinere.

Dem har forresten ikke noen naturlig sammenheng, dem stadiene. En normaldrekk behøver ikke å bli en problemdrekk. En problemdrekk behøver ikke bli alkoholiker og alkisen behøver ikke bli fyllik. Men fylliken har vært alkoholiker en gang. Før det var han en problemdrekk, kort eller lenge; noen driver og problemdrekk i flere år før dem sitter i sausen, andre åpner søndagsmorrann med et glass eller tre fra tidlig av. Men når fylliken har blitt fyl-

lik, har han gått løpet ut. Du trur kanskje det finnes flere varianter av dem, av fylliker, men det stemmer ikke. Fylliken er et sluttprodukt. Han kan ikke bli mer fyllik og han kan ikke bli mindre. Han står ved avgrunnen og kan ikke snu. Hans eneste håp er en fullkommen endring. Han har tre valg. Han kan bli der han er, falle ned eller fly. Du veit hva som er lettest.

Som fyllik er det meste i livet en risikosone i forhold til drikk, men sjøl fylliken kan ha sekvenser som er mer alkoholholdige enn andre. Det kan være, kort forklart, når han er misfornøyd, når han er mellomfornøyd eller når han er fornøyd. Det siste er ganske sjeldent å spore hos fylliker, men det kan skje. Ved alle disse anledningene drekker han mer enn ellers, eller han prøver i hvert fall på det hvis han har penger. Har han ikke penger, prøver han å drikke mer enn vanlig likavæl, og siden han fra før av alltid drekker for mye, sier det seg vel sjøl at en bevegelse i sinnsstemningen hans betyr at tilstanden hans i beste fall blir sånn at han burde liggi på ei bære. I verste fall trenger han ikke bære, men et høl i bakken. Like åpenbart skulle det være at dersom fylliken våkner opp etter ei sånn knallfyll, ja hvis han overlever og våkner opp, da vil han være rimelig misfornøyd. Og da må han drikke mer enn alle ganger før, for å bøte på en sånn urettferdighet. Sånn kan dager og uker passere i fyllikens liv – i hvert fall i den seigdaua fyllikens liv – mens han bare er delvis til stede i et par tøffe morrattimer, når han jobber ekstra hardt med misfornøydheta si ved å prøve å dytte huet sitt ner i ei flaske. Det hører med til denna forklaringa at grensene mellom og i ytterkant av

dem tre nevnte stadiene er veldig tynne. Særlig er overgangen til å bli misfornøyd stort sett en bagatellmessig affære for fyllikken. Skulle han en dag være temmelig flat og ikke føle noe spesielt om noen ting, så trenger han bare å dra pusten én gang ner i avløpsrøret for børst og tjære og han vil være rimelig oppgitt over sin elendige persons tilstand, som noen andre er skyld i. Og så er den der, grunnen til å toppe gårsdagens alkoholinntak. Om mulig.

Men som sagt, det hender at fyllikken er fornøyd, sjøl om han jo må trekke pusten iblant. Det er ikke en tilstand som vil vare særlig lenge, ikke til neste dag, men den eksisterer kanskje lenge nok i han til at han får satt i gang ferden sin, det vil si: sjøsatt en lekk båt uten skipper.

Jeg har drekki rødsprit i perioder, men det var før jeg fikk trygd. Var verre med penger da. Sosialen og greier. Men en fyllik med trygd og som ikke betaler husleie, men sover på Natthjemmet, han kan klare seg unna rødspriten, det går rundt. Ja, med penger. Jeg har drivi med andre ting enn alkohol åsså. Det er vel knapt smidd en alkis eller en fyllik som ikke har grini hos legen sin for å få en eller aen resept som kan hjelpe han med angsten, sånn at han kan gå ut og handle øl uten å pisse på seg når han ser folk. Eller som kan dempe skjelvingene om morran, så han ikke søler ut halvparten av det første ølrøret. Jeg har knaska drops i mange varianter – nervedempere, angstfordrivere, innsovnere, krampeløserer – men bare i kortere perioder. Og bare som et tillegg til børst, aldri som en erstatning. Alkohol kan ikke erstattes.

Jeg nevnte det tidligere, at jeg mente det da jeg sa på

grava til Knegg at jeg skulle slutte å drikke. Jeg slutta ikke, men jeg mente det og det var da jeg skjønnte at det var mulig, for jeg kunne kjenne at jeg mente det. Jeg visste bare ikke åssen det skulle gå for seg. Jeg hadde ikke lenger noen glede av å drikke. Eller, det var vel ikke forbindi med u-glede heller, så kanskje var det en slags glede. Men jeg hadde ikke noen glede av livet. Jeg ga faen i det. Eller forresten, jeg levde jo ... I alle fall ønska jeg noe. Jeg skulle bli edru. Ikke edru som foreløpig tørr eller tørr på ubestemt tid. Jeg skulle bli edru. Jeg visste det, at jeg skulle det. Det var derfor jeg ikke hadde kvælt meg sjøl med nevene, hoppa fra brua uti der hvor elva er striest, skjært over håndledda med en kniv på Natthjemmet eller kjøpt jønke av en nålefyllik for 5–600 kroner, nok til å fløtte meg permanent til månen.

Og når jeg blei edru så kanskje ... Ja, kanskje det kunne veie opp for i hvert fall noen andre saker. Det behøvde ikke være noen som mente at det var sånn. Det ville – kanskje – holde hvis jeg mente det sjøl. At det veide opp. Jeg trur mange er litt redde for at vi, når vi dauer, havner der hvor vi har vært. At ting fortsetter som du har gjort deg fortjent til. Livet til fylliken er et helvete, men kanskje kan det snus ...

Knegg hadde slutta han, før han daua, men han fikk hjelp fra oven. Han blei ikke kristen, det er ikke det jeg mener. Nevnte jeg forresten kristenfylliken? Han må vel avbildes med en gitar på fanget, for han skal krysse over med sang og dans og greier, du har hørt det. Han har blitt omvendt i en menighet eller på et evangeliesenter i et øyeblikk da han ikke kunne forsvare seg – fylliken har

mange sånne øyeblikk – og fra da av mener han at livet har mening. Ei mening de færreste, og fylliken egentlig mindre enn andre, begriper noe av. Men han håper vel på å kunne komma til et bedre sted når han dauar. Forskjellen mellom en kristenfyllik og en fyllik er på utsida den samma som forskjellen mellom en vanlig kristen og en vanlig person. Den ene dør med trua si og den andre bare dør. Men inni? Etterpå? Faen om jeg veit. Det er ikke opp til meg å si hva som skjer etterpå og det er ikke opp til deg heller. Eller forresten, hvorfor ikke? Jeg vil bare si at jeg har greid meg, på en måte, uten kristendommen. Det holder lenge med ett handikap. Men etterpå ...

Knegg var ikke kristen. Treff i av lynet blei han, ei natt ute på elva i en robåt han hadde sovna i ved bredden. Båten dreiv løs og det buldra og blinka den natta så fyllikane skalv i sengene inne på Natthjemmet, og dem tenkte vel at dem for en gangs skyld ikke var verst ute. Det var det Knegg som var, men jeg hadde drekki så mye den kvelden at jeg merka ikke at han ikke var der før om morran. Da blei han finni i båten, innved land på Skutebrygga, ganske forbrent og med røyk dampende fra klesfillene. Jeg besøkte han på sjukehuset og det var da han fortalte meg at han hadde slutta å drikke. Det var sant åsså, ikke bare for det han ikke ville drikke på dem røra jeg hadde med til han, og ikke for det han holdt seg edru i dem dagene han levde. Jeg så det i øya hans. Jeg så at han mente det. Treff i av lynet blei han, Knegg. Han levde i seks dager, og så daua han. Vi hadde holdt sammen lenge. Han hadde flere vinternetter på ryggen enn meg. Det var Knegg og meg i ganske lang tid, så

blei det Knegg, Sementen og meg. Så daua Knegg og jeg drakk meg sørpe etter begravelsen. Men seinere spadde jeg ner et stormkjøkken og fem hundre kroner, nok til to hele concord i en plastpåsa i grava hans. Jeg var full da åsså, men jeg hadde bynt å planlegge.

tiden